

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В. СТЕФАНИКА**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ І ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ

спеціальність **281 «Публічне управління та адміністрування»**

освітня програма **«Публічне управління та адміністрування»**

інститут **післядипломної освіти та довузівської підготовки**

кафедра **управління та бізнес-адміністрування**

Івано-Франківськ – 2019 рік

Робоча програма «Міжнародне публічне управління і євроінтеграція»
для студентів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування
(освітня програма «Публічне управління та адміністрування»)

Розробник:

П'ятничук І.Д., к.е.н., доцент кафедри управління та бізнес-адміністрування

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри управління та бізнес-адміністрування

Протокол від № 1 від 27 серпня 2019 року

Завідувач кафедри управління та бізнес-адміністрування

(підпис)

(Жук О.І.)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	Вибіркова	
	281 «Публічне управління та адміністрування»		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): Публічне управління та адміністрування	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)			
Загальна кількість годин - 180		4-й	4-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента	Освітній рівень: бакалавр	30	6
		Практичні, семінарські	
		30	6
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		120	168
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33 % та 67 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма вивчення навчальної дисципліни **«Міжнародне публічне управління і євроінтеграція»** складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Метою викладання навчальної дисципліни **«Міжнародне публічне управління і євроінтеграція»** є формування у студентів знань про міжнародне публічне управління та євроінтеграційні процеси; наукового розуміння сутності та особливостей інтеграційних процесів у Європі, основних теоретичних засад європейської єдності, інституційних, правових, економічних аспектів функціонування Європейського Союзу, євроінтеграційної політики України.

Основні завдання навчальної дисципліни: забезпечити оволодіння системою знань про міжнародне публічне управління та євроінтеграцію; сприяти формуванню у студентів розуміння форм та етапів інтеграції, її переваг та ризиків; ознайомити студентів із історичними передумовами інтеграційних процесів в Європі, історією створення Європейського Союзу, інституційного оформлення ЄС, механізмом публічного управління в ЄС та в світі; ознайомити світовим досвідом впровадження механізму публічного управління та діяльності міжнародних (міжурядових) організацій; дослідити особливості підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та її вплив на торгівельні зносини між партнерами.

Міждисциплінарні зв'язки: «Публічні інститути і процеси», «Теорія публічного управління», «Політологія», «Менеджмент публічних інституцій та організацій», «Правове забезпечення державного управління», «Стратегічне управління у публічній сфері», «Методи прийняття управлінських рішень в публічній сфері», «Публічне управління в галузях економіки», «Економічна політика в публічному управлінні».

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- теоретичні засади передумов розвитку та функціонування інтеграційних союзів;
- форми та етапи інтеграції, її переваги та ризики;
- еволюцію процесів європейської інтеграції та її вплив на дезінтеграцію;
- світовий досвід формування зон вільної торгівлі;
- історичні передумови інтеграційних процесів в Європі, історію створення Європейського Союзу;

–інституційне оформлення ЄС, механізм публічного управління в ЄС та в світі;

–світовий досвід впровадження механізму публічного управління та діяльності міжнародних (міжурядових) організацій;

–умови Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, критерії вступу в ЄС;

вміти:

–оцінювати ефекти, які виникають при утворенні різних форм інтеграційних об'єднань;

–аналізувати міжнародні норми, здійснювати їх пошук та систематизацію;

–оцінювати вплив процесів європейської інтеграції на соціально-економічний розвиток країн-членів;

–аналізувати причини та наслідки виходу Великої Британії на подальше функціонування ЄС;

–дослідити особливості підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та її вплив на торгівельні зносини між партнерами;

–оцінювати стан реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції.

Компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

ФК.1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

ФК.5. Здатність використовувати систему електронного документообігу.

ФК.9. Здатність впроваджувати інноваційні технології в публічному управлінні та адмініструванні ФК.10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

ФК.11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

Програмні результати навчання:

ПР11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Теоретичні та інституційні основи міжнародного публічного управління та євроінтеграції

Тема 1. Міжнародна економічна інтеграція

1. Суть та значення міжнародної економічної інтеграції.
2. Фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції.
3. Форми регіональної економічної інтеграції та їх особливості.
4. Наслідки міжнародної економічної інтеграції для економік країн-членів інтеграційних об'єднань.

Тема 2. Особливості формування зони вільної торгівлі (ЗВТ)

1. Передумови створення ЗВТ.
2. Моделі ЗВТ.
3. Ефекти для країн-учасниць від створення ЗВТ.
4. Відомі ЗВТ.

Тема 3. Історичний процес євроінтеграції в системі міжнародного публічного управління

1. Євроінтеграція: форми, стадії, чинники інтеграції.
2. Основні етапи створення і розвитку Європейського Союзу.
3. Особливості та форми виникнення дезінтеграційних процесів.
4. Причини, наслідки, вплив дезінтеграційних процесів на економіку країн.

Тема 4. Інституційна структура ЄС та механізми публічного управління

1. Основні інституції ЄС.
2. Допоміжні інституції ЄС.
3. Спеціалізовані агентства ЄС.

Змістовий модуль 2.

Механізм міжнародного публічного управління та євроінтеграції

Тема 5. Стратегії та політики Європейського Союзу

1. Політика європейського союзу в різних секторах економіки.
2. Політика європейського союзу щодо своїх громадян.
3. Горизонтальні політики європейського союзу.
4. Зовнішня політика європейського союзу.
5. Стратегії ЄС.

Тема 6. Аналіз процесу виходу Великої Британії з ЄС

1. Оцінка причин виникнення Brexit.

2. Дослідження виходу Великої Британії з ЄС: ризики ланцюгова реакція країн-членів на дезінтеграційні процеси.
3. «М'який» та «жорсткий» Brexit – ефекти для країн Європейського Союзу та Сполученого Королівства.
4. Нові підходи співпраці країн Східного Партнерства країнами ЄС в євроінтеграційних намірах.

Тема 7. Механізми публічного управління та діяльність міжнародних (міжурядових) організацій

1. Історія створення НАТО. Основні функції Альянсу. Членство держав.
2. ООН: створення, структура, функції та повноваження.
3. Мета створення та діяльність Ради Європи.
4. Організація з безпеки та співробітництва в Європі.
5. СОТ: заснування, цілі, принципи, вигоди системи.
6. Діяльність інших міжнародних (міжурядових) організацій.

Тема 8. Вступ України до Європейського союзу

1. Опис процедури вступу до ЄС.
2. Критерії, які необхідно виконати для вступу до ЄС.
3. Особливості підписання Україною Угоди про асоціацію з країнами ЄС.
4. Позитивні та негативні наслідки виконання Україною критеріїв членства.

Тема 9. Реалізація державної політики у сфері європейської інтеграції

1. Формування порядку денного держави.
2. Проблеми та виклики в контексті виконання Угоди про асоціацію.
3. Торговельна політика України з Європейським союзом.
4. Інституційна структура у сфері європейської інтеграції.
5. Загальний прогрес виконання Угоди про асоціацію.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Теоретичні та інституційні основи міжнародного публічного управління та євроінтеграції												
Тема 1. Міжнародна економічна інтеграція	20	4	4			12	20	1	1			18
Тема 2. Особливості формування зони вільної торгівлі (ЗВТ)	22	4	4			14	22	1	1			20
Тема 3. Історичний процес євроінтеграції в системі міжнародного публічного управління	22	4	4			14	22	1	1			20
Тема 4. Інституційна структура ЄС та механізми публічного управління Європейським Союзом	22	4	4			14	22	1	1			20
Разом за змістовим модулем 1	86	16	16			54	86	4	4			78
Модуль 2												
Механізм міжнародного публічного управління та євроінтеграції												
Тема 5. Стратегії та політики ЄС	20	4	4			12	20					20
Тема 6. Аналіз процесу виходу Великої Британії з ЄС	16	2	2			12	16					16
Тема 7. Механізми публічного управління та діяльність міжнародних (міжурядових) організацій	20	4	4			12	20					20
Тема 8. Вступ України до Європейського союзу	18	2	2			14	18	1	1			16
Тема 9. Реалізація державної політики у сфері європейської інтеграції	20	2	2			16	20	1	1			18
Разом за змістовим модулем 2	94	14	14			66	94	2	2			90
Усього годин	180	30	30			120	180	6	6			168

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Міжнародна економічна інтеграція	4
2	Тема 2. Особливості формування зони вільної торгівлі (ЗВТ)	4
3	Тема 3. Історичний процес євроінтеграції в системі міжнародного публічного управління	4
4	Тема 4. Інституційна структура ЄС та механізми публічного управління Європейським Союзом	4
5	Тема 5. Стратегії та політики ЄС	4
6	Тема 6. Аналіз процесу виходу Великої Британії з ЄС	2
7	Тема 7. Механізми публічного управління та діяльність міжнародних (міжурядових) організацій	4
8	Тема 8. Вступ України до Європейського союзу	2
9	Тема 9. Реалізація державної політики у сфері європейської інтеграції	2
Разом		30

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Міжнародна економічна інтеграція	12
2	Тема 2. Особливості формування зони вільної торгівлі (ЗВТ)	14
3	Тема 3. Історичний процес євроінтеграції в системі міжнародного публічного управління	14
4	Тема 4. Інституційна структура ЄС та механізми публічного управління Європейським Союзом	14
5	Тема 5. Стратегії та політики ЄС	12
6	Тема 6. Аналіз процесу виходу Великої Британії з ЄС	12
7	Тема 7. Механізми публічного управління та діяльність міжнародних (міжурядових) організацій	12
8	Тема 8. Вступ України до Європейського союзу	14
9	Тема 9. Реалізація державної політики у сфері європейської інтеграції	16
Разом		120

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання полягає у виконанні студентом самостійної письмової контрольної роботи. Робота повинна бути загальним обсягом до 15 сторінок.

Підготувати есе на наступну тематику:

1. Роль міжнародної економічної інтеграції у сучасному світі.
2. Передумови розвитку та функціонування інтеграційних союзів.
3. Ефекти, які виникають при утворенні різних форм інтеграційних об'єднань.
4. Еволюція процесів європейської інтеграції та її вплив на дезінтеграцію.
5. Історичні етапи формування Європейського Союзу.
6. Вплив процесів європейської інтеграції на соціально-економічний розвиток країн-членів.
7. Причини та наслідки виходу Великої Британії на подальше функціонування ЄС.
8. Особливості підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та її вплив на торгівельні зносини між партнерами.
9. Шляхи формування міжнародних регіональних інтеграційних угруповань.
10. Передумови створення ЗВТ.
11. Ефекти для країн-учасниць від створення ЗВТ
12. Особливості укладення Маастрихтського договору.
13. Особливості розширення ЄС.
14. Передумови підписання Лісабонського договору.
15. Особливості дезінтеграції.
16. Негативні наслідки та переваги від дезінтеграції.
17. Друга світова війна: наслідки для країн Західної Європи.
18. Економічні передумови виникнення Плану Маршалла.
19. Політичні передумови виникнення Плану Маршалла.
20. План Маршалла: успіхи його реалізації та передумова створення міжнародних організацій.
21. Фінансово-економічна політика країн ЄС.
22. Особливості торговельної політики країн ЄС.
23. Екологічна політики країн ЄС.
24. Зовнішня політика безпеки країн ЄС.
25. Причини та особливості поглиблення євроінтеграційних процесів.
26. Диференціація соціально-економічного розвитку країн ЄС.
27. Політика подолання відсталості регіонів країн ЄС.
28. Бюджетно-боргова криза країн ЄС.
29. Проблема безробіття країн ЄС.
30. Євроскептицизм на європейському континенті.
31. Виклики міграційної кризи країн ЄС.
32. Економічні причини виходу Великої Британії з ЄС.
33. Політичні причини виходу Великої Британії з ЄС.
34. Націоналістичні причини виходу Великої Британії з ЄС.

35. Наслідки виходу Великої Британії для країн ЄС.
36. Наслідки виходу Великої Британії для країни та ланцюгова реакція.
37. Заходи підготовки країнами-членами ЄС до Brexit.
38. Виклики для співробітництва між країнами Східного Партнерства та країнами ЄС.
39. Країни Вишеградської четвірки та Україна.
40. Міграційна політика ЄС.
41. Сутність горизонтальної інтеграції.
42. Особливості підписання безвізового режиму між Україною та Європейським Союзом.
43. Спільний ринок: позитивні та проблемні аспекти його функціонування.
44. Європейська інтеграція та «холодна війна».
45. Чому децентралізація політичної влади в Україні є завданням європейської інтеграції?
46. Пріоритети співпраці з ЄС у сфері безпеки.
47. Європейський зелений курс: можливості та загрози для України.
48. Організація з безпеки та співробітництва в Європі.
49. СОТ: заснування, цілі, принципи, вигоди системи.
50. Відносини Україна – НАТО.

8. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни «Міжнародне публічне управління і євроінтеграція» застосовуються такі методи навчання студентів:

- пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення студентами інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;
- репродуктивний: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;
- проблемного виконання: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого;
- частково-пошуковий.(евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом;
- дослідницький: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висувуючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

9. Методи контролю

Поточний контроль передбачає:

- опитування на практичних заняттях;

- контрольні і самостійні роботи.

Підсумковий контроль передбачає: екзамен.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
25-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-24	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

1. Бенчмаркінг регіонального розвитку країн Східної Європи: Болгарія Польща, Словаччина, Україна : моногр. / за наук. ред. докт. наук, проф. А. І. Крисоватого та докт. екон. наук, проф. Є. В. Савельєва. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 672 с.

2. Власюк О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики : Вибр. наук. праці. К. : НІСД, 2016. 528 с.

3. Глобальна та національна безпека : підручник / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с.

4. Діденко Н.Г. Демократія і управління в ЄС : навч. посібник. Маріуполь, 2016. 235 с.

5. Енциклопедія державного управління : у 8 т. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. К.: НАДУ, 2011. 764 с.

6. Європейська інтеграція : навч. посібник / за ред.: М.І. Макаренка, Л.І. Хомутенко. К.: Центр учбової літератури, 2015. 344 с.

7. Європейська інтеграція: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / Кол. авт.; за заг. ред. проф. І.А. Грицяка та Д.І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.
8. Камінська Н.В. Словник міжнародно-правових термінів. К.: КУТЕП, 2013. 150 с.
9. Колісніченко Н. М. Державна служба в Європейському Союзі. Європеїзація та розвиток державної служби в Україні : навч. посібник. Міленіум, 2009. 256 с.
10. Комар Н. В. Еволюція інтеграційних процесів в Європі. Україна в процесі імплементації Угоди про асоціацію з ЄС : зб. тез доповідей Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. студ. та молодих вчених. 23-24 квіт., 2015 р. Тернопіль : ТНЕУ. 2015. С. 118-120.
11. Комар Н. В., Белюх Т. В., Пилипчук К. С. Дезінтеграційні процеси в Європі. Проблеми сталого, креативного і прозорого розвитку: глобальний, європейський та український виміри. Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції студентів та молодих вчених. (14- 15 березня 2019 р.). Тернопіль. 2019. 244 с.
12. Комар Н. В., Белюх Т. В., Пилипчук К.С. Brexit: виклики для Європейського союзу. Вісник Львівського університету. 2019. Випуск 46. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/intrel/index>.
13. Комар Н.В. Зони вільної торгівлі: еволюція і ефекти для країн-учасниць. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2015. №1. С. 68-79.
14. Копійка В. В. Розширення Європейського Союзу. Теорія і практика інтеграційного процесу. К.: Вид-во КНУ ім. Тараса Шевченка, 2004. 253 с.
15. Копійка В. В., Шинкаренко Т. І. Європейський Союз: історія і засади функціонування: навч. посібник / за ред. Л. В. Губерського. 2-е вид. К.: Знання, 2012. 759 с.
16. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України. 2-ге видання: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 172 с.
17. Мальська М. П., Антонюк Н. В. Основи європейської інтеграції : підручник. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 320 с.
18. Мельтюхова Н. М., Корженко В. В, Дідок Ю. В. та ін. Зарубіжний досвід публічного адміністрування: навч. посібник. К.: НАДУ, 2010. 184 с.
19. Північноатлантичний альянс: історія, функції, структура, відносини з Україною: навч. посібник. Колектив авторів; за загальною редакцією професора Д. І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 592 с.
20. Рябінін Є. Етапи розширення ЄС: ретроспективний аналіз. Зовнішні справи. 2013. № 7. С. 12–15.
21. Соціальна політика і соціальне партнерство в ЄС: довідник. Н.Г. Діденко, І.Я. Тодоров, О.Р. Чугріна, О.К. Міхеєва. Донецьк : ДонДУУ, 2012. 250 с.
22. Статистичні дані Європейського комітету статистики. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/>

23. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини : підруч. для студ. економ. спец. вищ. навч. закл. К. : Либідь, 2008. 408 с.
24. Філіпенко А.С., Будкін В.С., Дудченко М. А. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності: моногр. К.: Знання, 2004. 304 с.
25. Щербина Т. В. Теорії регіональної економічної інтеграції в контексті розвитку міжнародних відносин. Проблеми і перспективи розвитку банківської справи України. 2014. Вип. 38. С. 306–314.

11. Інформаційні ресурси

Інформаційною базою вивчення навчальної дисципліни є:

- законодавчі акти, нормативні документи, інструктивні, методичні матеріали та рекомендації міністерств і відомств;
- праці вітчизняних і зарубіжних вчених;
- матеріали науково-практичних конференцій;
- підручники та навчальні посібники на електронних носіях;
- професійні видання України;
- Інтернет-ресурси, зокрема:
 - 1) нормативно-правова база України URL – <http://zakon3.rada.gov.ua>;
 - 2) офіційний сайт Кабінету Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>;
 - 3) офіційний сайт Верховної Ради України – <http://www.rada.gov.ua/>;
 - 4) Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України – <http://www.kmu.gov.ua/>;
 - 5) Європейська комісія (European Commission) – <http://ec.europa.eu/>;
 - 6) Європейський парламент (European Parliament) – <http://www.europarl.europa.eu/>;
 - 7) Рада Європейського Союзу – <https://www.consilium.europa.eu/>;
 - 8) Європейський Союз (European Union) – <http://europa.eu/>;
 - 9) Організація Північноатлантичного договору – НАТО – <http://www.nato.int/cps/uk/natohq/index.htm>;
 - 10) Євроінтеграційний портал – <http://eu-ua.org/zona-vilnoi-torhivli>;
 - 11) Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/>;
 - 12) Національна Парламентська бібліотека України – <http://www.nplu.kiev.ua>;
 - 13) Наукова бібліотека ПНУ – <http://lib.pnu.edu.ua/>.
 - 14) Спецпроект Угода про асоціацію Україна-ЄС – <https://eu-agreement.ed-era.com/>.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Університету <https://d-learn.pnu.edu.ua/>.